

Κατάληψη κτιρίου του ΟΚΑΝΑ από περιοίκους στη Θεσσαλονίκη: Μακριά από αυτούς το κέντρο απεξάρτησης

Ρεπορτάζ **ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΜΠΙΤΣΙΚΑ**
ΜΑΧΗ ΤΡΑΤΣΑ

ΜΕΤΑ το τραγικό δυστύχημα στο Ασπρονέρι Φθιώτιδας η ελληνική κοινωνία βρέθηκε αντιμέτωπη με τη θλίψη. Για τον χαμό των παιδιών στους ελληνικούς δρόμους. Αλλά και για τον δικό της ρόλο. Εκεί, στο πέταλο του Μαλιακού, θριάμβευαν η олиγοκρiα της κεντρικής διοίκησης και οι καθυστερήσεις για την υλοποίηση έργων τα οποία θα βελτιώναν το οδικό δίκτυο. Πιο δίπλα, σε ζεύξη οι ψηφοθήρες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με άτομα ή και ομάδες που δεν λειτουργούν ως πολίτες αλλά ως ιδιώτες. Η Κοινωνία των Πολιτών, σαν άλλος Ιανός,

έχει δύο πρόσωπα που συγκρούονται διαρκώς. Δεν λείπουν οι πολίτες που αναπτύσσοντας συλλογικότητες παρεμβαίνουν για να υπερασπίσουν αξίες της αλληλεγγύης, της οικολογικής ευαισθησίας, της κοινωνικής ισότητας. Περισσεύουν όμως οι νοοτροπίες ατόμων που σε ομάδες διολισθαίνουν στην ιδιοτέλεια, προσκολλημένες σε προσωπικές επιδιώξεις, πολιτικά, οικονομικά συμφέροντα ή μισαλλόδοξες ιδεοληψίες. Αυτή τη σκοτεινή πλευρά τη σκιαγραφούμε μέσα από περιστατικά και συμπεριφορές που ξεπήδησαν – πολλές φορές κατ'επανάληψιν – μέσα από την ελληνική κοινωνία, η οποία βρίσκεται συνεχώς αντιμέτωπη με τον «κακό εαυτό της».

- Ποιοι αντέδρασαν στη ζεύξη του Μαλιακού και στην κατασκευή της σήραγγας Τυμφρηστού
- Ποιοι δεν ήθελαν να γειτονεύουν με τοξικομανείς που αγωνίζονται να γλιτώσουν
- Ποιοι εμπόδιζαν το τραμ να φθάσει στην παραλιακή

Οι τοπικές... δυναστείες

Τα άτομα και οι ομάδες που δεν λειτουργούν ως πολίτες αλλά με τα κριτήρια της... αγοράς

Για χρόνια νομάρχες, δήμαρχοι, κοινοτάρχες, εμπορικοί σύλλογοι, τοπικές κινήσεις πολιτών της ευρύτερης περιοχής βρίσκονταν στα μαχαίρια με την κεντρική διοίκηση, αλλά και με τους τοπικούς φορείς άλλων περιοχών, όπως της Μαγνησίας, ακόμη και της Θεσσαλονίκης, για την υποθαλάσσια ζεύξη του Μαλιακού Κόλπου. Προσφυγές στο Συμβούλιο της Επικρατείας, μελέτες επί μελετών, παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον οδήγησαν στην ακύρωση του έργου, τελικά για λόγους οικονομικούς. Οι συνεχείς αλλαγές της χάραξης, ώστε να εξασφαλιστεί η μέγιστη ασφάλεια του έργου ως προς την επικινδυνότητα, εξαιτίας της σεισμικότητας στην περιοχή (ρήγματα του Μαλιακού, του Σπερχείου και της Αταλάντης), αλλά και η υγεία του θαλάσσιου οικοσυστήματος του Μαλιακού εκτίναξαν το κόστος στα ύψη. Έτσι το 2001 ο τότε υπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Κώστας Λαλιώτης ανακοινώνει τη ματαίωση της ζεύξης.

Πίσω από όλες τις αντιδράσεις κρύβονταν και μικροοικονομικά συμφέροντα, καθώς οι ιδιοκτήτες δεκάδων επιχειρήσεων (εοσπατορίων, βενζινάδικων, ξενοδοχείων κτλ.) θεωρούσαν ότι από τη στιγμή που δεν θα βρίσκονταν κοντά στον άξονα της εθνικής οδού η περιοχή θα μαράζωνε. Εντονες ήταν

Το χρονικό της μη ζεύξης του Μαλιακού

και οι αντιδράσεις των ψαράδων, αφού μελέτη του ΕΚΕΘΕ κατεδείκνυε τις απειλές για τους πληθυσμούς των ψαριών. Υπέρ της ζεύξης ήταν ο τότε νομάρχης Μαγνησίας κ. Πάνος Σκοτεινιώτης και άλλοι τοπικοί φορείς του Βόλου, καθώς και τοπικοί παράγοντες της Αυτοδιοίκησης στη Θεσσαλονίκη. Αντίθετα, σύσσωμη η κοινή γνώμη στις περιοχές γύρω από τον Μαλιακό (με εξαίρεση τον τότε δήμαρχο Μώλου κ. Κ. Παταργιά και ελάχιστους άλλους τοπικούς παράγοντες) ήταν κατά της ζεύξης: ο πρώην δήμαρχος Λαμίας κ. Γιώργος Ντελής, καθώς και ο νυν δήμαρχος κ. Γιώργος Κοτρωνιάς, οι πρώην νομάρχες Φθιώτιδας κκ. Θύμιος Παπαβασιλείου και Τριαντάφυλλος Μπέλλος και ο νυν κ. Θανάσης Χεμάρας, οι περισσότεροι κοινοτάρχες των γύρω περιοχών, καθώς και οι κάτοικοι, οι οποίοι είχαν συστήσει την Κίνηση Πολιτών κατά της Ζεύξης του Μαλιακού. Η Κίνηση συνεχίζει τη δράση της και πιέζει πλέον για την κατασκευή ενός σύγχρονου αυτοκινητοδρόμου στη θέση του... ανατηφόρου πετάλου. Αλλωστε, όπως υποστηρίζουν οι κάτοικοι, ακόμη κι αν είχε πραγματοποιηθεί η ζεύξη, το πρόσκατο δυστύχημα δεν θα είχε αποφευχθεί, καθώς η σήραγγα θα

άρχιζε μετά τα Καμένα Βούρλα (προς τη Λαμία). Στο εθνικό οδικό δίκτυο του Μαλιακού, εδώ και μία δεκαετία, δεν έχει γίνει καμία παρέμβαση, καθώς βασική προτεραιότητα ήταν η περιβόητη ζεύξη. Ακόμη και μετά την ακύρωση του έργου παρουσιάστηκαν μεγάλες καθυστερήσεις, εξαιτίας της έλλειψης χρηματοδοτήσεων.

■ Δραματικές στον Τυμφρηστό

Δεν φαίνεται φως στην άκρη του... τούνελ του Τυμφρηστού. Τουλάχιστον όχι σύντομα. Οι αντιδράσεις των τοπικών φορέων έχουν καθυστερήσει την υλοποίηση της ανατολικής πρόσβασης σε αυτό. Για να αποφεύγουν οι οδηγοί τον επικίνδυνο, γεμάτο στροφές, δρόμο που οδηγεί σήμερα από τη Λαμία, μέσω των χωριών του Τυμφρηστού, στη σήραγγα πρέπει πρώτα να ξεπεραστεί ο... σκόπελος της Κοινότητας Τυμφρηστού. Η τελική χάραξη από το ΥΠΕΧΩΔΕ παρακάμπτει το συγκεκριμένο χωριό και οι κάτοικοι, με πρωτοστάτη τον κοινοτάρχη τους κ. Ν. Μηλιωρίτσα, πιέζουν για άλλη λύση, καθώς θεωρούν ότι οι επιχειρήσεις τους θα μαραζώσουν οικονομικά.

Πρωθούν την ασφαλτόστρωση του

χωματόδρομου που οδηγεί από την έξοδο της σήραγγας στο χωριό Τυμφρηστός. Τους σιγοντάρουν ορισμένοι πολιτικοί παράγοντες, εντός και εκτός Ευρυτανίας. Ο δρόμος αυτός, αν ασφαλτοστρωθεί, μειώνει τη διαδρομή κατά περίπου 10 λεπτά – αφού από την έξοδο του τούνελ ως το Ξυλουργείο που βρίσκεται στο τέλος του δρόμου μέσα στο χωριό Τυμφρηστός η απόσταση είναι μόλις 3 χιλιόμετρα. Στη μέση της διαδρομής όμως παρατηρούνται κατολισθήσεις, γι' αυτό προτείνεται η κατασκευή μιας μικρής γέφυρας. Το συγκεκριμένο έργο της ασφαλτόστρωσης για την ώρα σκοντάφτει στη χρηματοδότηση, καθώς η Νομαρχία Φθιώτιδας δεν έχει χρήματα για τη χρηματοδότηση του έργου.

Πάντως η πλειονότητα των πολιτικών παραγόντων της Ευρυτανίας, και ιδιαίτερα του Καρπενησίου, θεωρούν ότι η ασφαλτόστρωση θα δικαιώσει αυτό που λέει ο λαός «ουδέν μονιμότερον του προσωρινού» και επιμένουν στην κανονική χάραξη του δρόμου.

■ Ο πόλεμος των σκουπιδιών

Οι... καθαρήριοι χώροι για την ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων

αναμένουν την ένταξη σε πρόγραμμα συγχρηματοδότησης κατά 80% από το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, χωρίς ακόμη αυτή να έχει εξασφαλιστεί. Ωστόσο η χωροθέτησή τους στις περιοχές δήμων και κοινοτήτων της χώρας βρήκε στον δρόμο της... ιπάμενα γιαούρτια τα οποία έριξαν κάτοικοι σε δημάρχους, προσφυγές στο ΣτΕ και «μαύρες σημαίες» τις οποίες ύψωσαν δημότες οι οποίοι αρνούνται τον ρόλο του «σκουπιδοσυλλέκτη». Και αν στον «πόλεμο των σκουπιδιών» η ολιγοκρiα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κεντρικής εξουσίας διατηρεί από χρόνια σαν... θεσμό τις ανεξέλεγκτες και παράνομες χωματερές, η νοοτροπία «όχι στην αυλή μου» συμπληρώνει το σκηνικό. Το δίπολο καθρεφτίζεται στους 1.033 δήμους με τις 1.334 χωματερές και τους – μόνο – 32 Χώρους Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) – το 59% των χωματερών συνορεύει με δασικές εκτάσεις, ενώ ο ένας στους τρεις δήμους της χώρας εναποθέτει τα σκουπίδια του σε περιοχές εκτός των ορίων του...

Το χωριό Παλαιόκαστρο – υπάγεται στον καποδιστριακό δήμο Σκοτούσσας Σερρών – είχε γίνει θέμα στα δελτία ει-

Συνέχεια στη σελ. Α32

3^η Έκθεση
Επαγγελματικού
Αυτοκινήτου

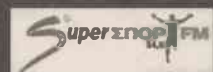
ΦΟΡΤΗΓΑ, ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ, ΥΠΕΡΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ, ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ, ΑΞΕΣΟΥΑΡ

6-11 Οκτωβρίου
Πρώην Ανατολικό
Αεροδρόμιο Ελληνικού

Καθημερινές: 14:00-22:00, Σάββατο & Κυριακή: 10:00-22:00

ΧΟΡΗΓΟΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΧΟΡΗΓΟΣ:

Συνέχεια από τη σελ. A31

δήσεων όταν κάποιος εκ των κατοίκων του εισέβαλαν στο Δημαρχείο Σκοτούσας και εκκρεμόνισαν γιαούρτα κατά του δημάρχου. Και όλα αυτά επειδή δεν θέλουν να δημιουργηθεί ΧΥΤΑ στην περιοχή τους.

Στη Δυτική Θεσσαλία η Καρδίτσα λόγω αντιδράσεων της τοπικής κοινωνίας εξαιρέθηκε από τη χωροθέτηση ΧΥΤΑ και έτσι το περιφερειακό σχέδιο για τη διαχείριση των απορριμμάτων προβλέπει κατασκευή ΧΥΤΑ – με χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης – στα Τρίκαλα. Και πάει λέγοντας, ως την Αττική, όπου το καλοκαίρι του 2003 έγιναν συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας πολιτών τόσο έξω από τη Βουλή όσο και επί της λεωφόρου Φυλής στη Δυτική Αττική με αφορμή τη συζήτηση της τροπολογίας για την ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων που κατέθεσε το ΥΠΕΧΩΔΕ. Τελικά η περιβαλλοντική αδειοδότηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ για ΧΥΤΑ δόθηκε στις θέσεις Μαύρο Βουνό Γραμματικού, Βραγόνι Κερατέας, Σκαλιστήρι Φυλής.

Βεβαίως στο... φεύγα των ΧΥΤΑ από τις περιοχές τους προβάλλονται γερά επιχειρήματα από τους κατοίκους και τους τοπικούς φορείς. Η περιοχή Βραγόνι βρίσκεται πλησίον αρχαιολογικού χώρου, προστατεύεται ως ιδιαίτερο κάλλους με τρία προεδρικά διατάγματα, το Γραμματικό έχει χαρακτηριστεί δασική αναδασωτέα περιοχή, ενώ οι δήμοι του Θριασίου αντιδρούν με τη χωροθέτηση ΧΥΤΑ, με δεδομένο ότι η περιοχή της Δυτικής Αττικής είναι ήδη περιβαλλοντικά επιβαρημένη.

Κοινωνική... ακαμψία

«Κόκκινο πανί» για ομάδες πολιτών είναι η εγκατάσταση κέντρων περίθαλψης για ψυχικά ασθενείς και άτομα με νοητικά προβλήματα, καθώς και απεξάρτησης από τα ναρκωτικά για τοξικομανείς, ή καταυλισμών Ρομά στην περιοχή κατοικίας ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων τους. Οι προκαταλήψεις και η έλλειψη ενημέρωσης δημιουργούν πλέγμα κοινωνικού αποκλεισμού απέναντι σε ομάδες που χρήζουν βοήθειας και αλληλεγγύης. Μα γιατί είναι πρόβλημα η λειτουργία Ξενώνα για άτομα με νοητική υστέρηση; Τον περασμένο Ιούλιο όμως ο υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Ν. Κακλαμάνης αναγκάστηκε να απευθύνει έκκληση στους κατοίκους της Αίγινας, οι οποίοι αντιδρούσαν στη λειτουργία του Ξενώνα για άτομα με νοητική υστέρηση. Τους ζήτησε να συμπαρασταθούν σε αυτή την προσπάθεια. Και είχε το θάρρος να πει ότι διαφορετικά, «*κόντρα στο ρεύμα, θα πάω και θα εγκαταστήσω προσωπικά εγώ τα δώδεκα άτομα που πάσχουν από νοητική υστέρηση*»...

Σε αγώνα δρόμου και ενημέρωσης είχαν αποδουθεί πρόσφατα και οι υπεύθυνοι του στεγνού προγράμματος του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ) όταν αποφά-

Ενάντια στις ράγες του τραμ

ΑΜΕΣΩΣ μετά την εκλογή τους στον δημαρχικό θώκο, τρεις δήμαρχοι των νοτιών προασίων ήδη από τον προεκλογικό τους λόγο διαβεβαίωσαν τους δημότες ότι θα αντιδράσουν μαζί τους στον τρόπο κατασκευής και χάραξης του τραμ. Επικεφαλής του «τριπλού μετώπου» ήταν ο κ. Διονύσης Χατζηδάκης του Παλαιού Φαλήρου (εξελέγη με την υποστήριξη της ΝΔ) και δίπλα του ο κ. Κώστας Ματζουράνης του Αλίμου (ΝΔ) και ο κ. Στέλιος Σφακιανιάκης της Γλυφάδας

(ΠαΣοΚ - ΣΥΝ), υποστηρίζοντας ότι το τραμ πρέπει να επανασχεδιαστεί, να επανεξεταστεί η χάραξη του και να δρομολογηθεί η υπογειοποίηση της λεωφόρου Ποσειδώνος. Οι Φαληριώτες είχαν την πρωτοκαθεδρία των κινητοποιήσεων, με την παντέρα να κρατά ο κ. Χατζηδάκης, ο οποίος μάλιστα σε μια από τις συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας στη Λεωφόρο Ποσειδώνος συνελήφθη από την Αστυνομία γιατί επιχείρησε να μπει στο εργοτάξιο της Τραμ ΑΕ που προ-

χωρούσε σε εργασίες. Ηδη οι προσφυγές στο Συμβούλιο της Επικρατείας «έπεφταν» σαν βροχή. Η κοπή δέντρων, η μείωση των θέσεων στάθμευσης ΙΧ, οι φόβοι για ηχορρύπανση, η διάσπαση της ενότητας του ασπικού ιστού είχαν οδηγήσει ομάδες κατοίκων του Παλαιού Φαλήρου να προσφύγουν στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Απερρίφθησαν οι προσφυγές, συνεχίστηκαν οι δυναμικές πορείες και συγκεντρώσεις. Τελικά το τραμ κατασκευάστηκε. Στο δοκι-

μαστικό δρομολόγιο του συρμού των «εγκαινίων», επί κυβερνήσεως ΝΔ πλέον, μόνο την... κορδέλα που δεν έκοψε ο δήμαρχος του Παλαιού Φαλήρου κ. Δ. Χατζηδάκης, ο οποίος ήταν χαμογελαστός παρά θίν' αλός και δίπλα στη νέα πολιτική ηγεσία του υπουργείου Μεταφορών. Μόλις τον περασμένο Φεβρουάριο δήλωνε μιλώντας στο «Βήμα» (8.2.2004) ότι «*τα προβλήματα τα οποία θα λύσει το τραμ θα είναι πολύ λιγότερα από αυτά που θα δημιουργήσει*».

σισαν να κάνουν έδρα τους ένα κτίριο στην Αλεξανδρούπολη. Το πρόγραμμα κατά της τοξικοεξάρτησης τελικά λειτούργησε στις αρχές του χρόνου, αλλά και καταλήψεις προηγήθηκαν και απόπειρα εμπρησμού του κτιρίου...

Ποιος δεν θυμάται τον σάλο που δημιουργήθηκε στη Θεσσαλονίκη με άλλα προγράμματα κατά των ναρκωτικών; Από τον Φεβρουάριο του 2002 ο κ. Παναγιώτης Ψωμιάδης, ως βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης τότε, είχε ταχθεί κατά της λει-

τουργίας κέντρων απεξάρτησης από τα ναρκωτικά σε πυκνοκατοικημένες περιοχές της Θεσσαλονίκης. Μάλιστα σε ερώτηση την οποία είχε καταθέσει προς τον τότε υπουργό Υγείας και Πρόνοιας συντασσόταν με τους κατοίκους της Λεωφόρου Στρατού, της Σταυρούπολης, του σιδηροδρομικού σταθμού, των Λαδάδικων, του Διοικητηρίου και του ιστορικού κέντρου, οι οποίοι ανηδρούσαν στην εγκατάσταση κέντρου πληροφόρησης του ΚΕΘΕΑ στα Λαδάδικα και μονάδας υποκα-

τάστασης του Οργανισμού Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) στην οδό Αναγεννήσεως στη συμπρωτεύουσα. Λίγους μήνες αργότερα, τον Σεπτέμβριο του 2002, κάτοικοι κατέλαβαν το νέο κτίριο του ΟΚΑΝΑ, στην οδό Αναγεννήσεως. Τόσο ο κ. Ψωμιάδης, νυν νομάρχης Θεσσαλονίκης, όσο και ο κ. Βασίλης Παπαγεωργόπουλος, δήμαρχος Θεσσαλονίκης, είχαν ταχθεί σύμμαχοι στη φοβική συμπεριφορά των κατοίκων, οι οποίοι αντιδρούσαν είτε από έλλειψη ενημέρωσης

είτε από το σύνδρομο εθελουφίας για ένα πρόβλημα που «δεν έχει χτυπήσει την πόρτα μας»... Ανάλογες διαμαρτυρίες περιοίκων αλλά και ξενοδόχων υπήρξαν εφέτος το καλοκαίρι και στην Αθήνα για τις μονάδες μεθαδόνης οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Αθήνα, αλλά η δήμαρχος Αθηναίων κυρία Ντόρα Μπακογιάννη δεν υπέκυψε στις πιέσεις για απομάκρυνση από τη «βιτρίνα» της πόλης.

Σε πάμπολλες περιπτώσεις ως πηγή αναστάτωσης εκλαμβάνονται οι καταυλισμοί Τσιγ-

γάνων και από κατοίκους και από την τοπική Αρχή, όταν πρόκειται για εγκατάσταση στην περιοχή τους. Τότε προβάλλονται επιχειρήματα που ξεκινούν από τον ισχυρισμό της «κακής γειτονίας» λόγω φασαρίας αλλά και εστίας μόλυνσης και φθάνουν ως τη διαφορετική νοοτροπία και την εγκληματικότητα. Βεβαίως συχνά πυκνά πίσω από τις αντιδράσεις κρύβονται οικονομικά συμφέροντα που στοχεύουν στην αξιοποίηση των χώρων όπου έχει καθοριστεί η εγκατάστασή τους

ΓΝΩΜΗ

Η έννοια της κοινωνίας των πολιτών

Ο ΝΙΚΟΥ ΜΟΥΖΕΛΗ

Του

πως οι περισσότερες έννοιες στις κοινωνικές επιστήμες, απτή της κοινωνίας των πολιτών είναι πολυσήμαντη – δηλαδή ερμηνεύεται διαφορετικά, ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο χρησιμοποιείται. Ο πιο ευρέως αποδεκτός ορισμός σήμερα αναφέρεται σε έναν «ενδιάμεσο», «τρίτο χώρο» μεταξύ κράτους και αγοράς. Αυτός ο θεσμικός χώρος, τουλάχιστον σε ιδεοτυπικό επίπεδο, δεν είναι οργανωμένος ούτε στη βάση της ψηφοθηρικής/κομματικοκρατικής ούτε στη βάση μιας αγοροκρατικής/κερδοσκοπικής λογικής.

Με βάση αυτόν τον ορισμό, όταν π.χ. ντόπιοι καταστηματάρχες ή εργολάβοι εμποδίζουν, για καθαρά συμφεροντολογικούς λόγους, την κατασκευή

Ο κ. Νίκος Μουζέλης είναι ομότιμος καθηγητής Κοινωνιολογίας στη London School of Economics.

έργων κοινής ωφελείας, αυτού του είδους οι ενέργειες ανήκουν στον χώρο της αγοράς και όχι σε αυτόν της κοινωνίας των πολιτών.

Στον χώρο της κοινωνίας των πολιτών υπάρχουν και κινήσεις που βασίζονται σε «εγωιστικούς» προσανατολισμούς. Από ρατσιστικές οργανώσεις ως κινήσεις πολιτών η ελληνική κοινότητα βρίθεται από αντιδραστικές συσπειρώσεις. Η κοινωνία των πολιτών έχει «σκοτεινές» και «φωτεινές» πλευρές. Εμπεριέχει από τη Χρυσή Αυγή ως την Greenpeace και τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα.

Όπως στα δημοκρατικά πολιτεύματα ο πολιτικοκομματικός χώρος είναι πλουραλιστικός, το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών. Ο τρόπος αναμετώπισης των «κακών» δεν είναι η κατάργησή τους, αλλά η δημιουργία «αντίπαλων» οργανώσεων.

Στον «τρίτο» χώρο της κοινωνίας των πολιτών δεν ανήκουν μόνο οι μη κυβερνητικές οργανώσεις αλλά και οι διάφορες αυτόνομες Αρχές που προ-

σπαθούν να αμβλύνουν τον κρατικό αυταρχισμό και τις αυθαιρεσίες που πηγάζουν από την αγορά. Στη χώρα μας ο συνδυασμός κομματικοκρατίας και αγοροκρατίας υποσκάπτει κάθε προσπάθεια ανάπτυξης μιας ισχυρής και δημοκρατικά οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

Όσοι υποστηρίζουν πως στη χώρα μας η κοινωνία των πολιτών πρέπει να γίνει πιο ισχυρή, εννοούν πως πρέπει να αναπτυχθούν πιο συστηματικά διάφορες αυτόνομες Αρχές καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που έχουν ουμανιστικούς, χειραφετικούς προσανατολισμούς – οργανώσεις δηλαδή που προωθούν όχι την εθνικιστική μισαλλοδοξία, τον πατριδοκαπηλικό σοβινισμό και τον τοπικιστικό κουτσοβακισμό, αλλά έναν πατριωτισμό που οδηγεί στην ανάπτυξη του λεγόμενου civic spirit: στη νοοτροπία του ανθρώπου που είναι δημοκρατικά συνεπής, κοινωνικά και οικολογικά ευαίσθητος και πολιτισμικά ανεκτικός στην ετερότητα.

ΓΝΩΜΗ

Η σκοτεινή όψη

Του
ΑΝΤΩΝΗ ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗ

εν απουσιάζουν ούτε σπανίζουν δυστυχώς οι περιπτώσεις και τα παραδείγματα οργανωμένων ή μη συμπεριφορών που υπηρετούν κομματικές σκοπιμότητες με ανάλογα μέσα και υπόγειες χρηματοδοτήσεις ή αποτελούν υποκατάστατα μιας ασυγκάλυπτης κερδοσκοπικής δράσης και ιδιοτελών συμφερόντων. Αυτές είναι οι σκοτεινές όψεις της κοινωνίας των πολιτών και εκφράζουν τη θολή της άνοιξη.

Αντίθετα, η θετική διάσταση της κοινωνίας των πολιτών προϋποθέτει την ελευθερία, την εμπιστοσύνη, την ανιδιοτέλεια και την αλληλεγγύη στις κοινωνικές σχέσεις. Ακόμη, πνεύμα δημόσιας προσφοράς ή και θυσίας για αξίες και αρχές που υπερβαίνουν τα στενά ατομικά συμφέροντα και τις υλιστικές επιδιώξεις. Πράγμα που όχι μόνο δεν είναι πάντα εμφανές, αλλά ίσως είναι και δύσκολο να διαπιστωθεί με τρόπο αξιόπιστο και συνεπή.

Γιατί οτιδήποτε το κοινωνικό δεν είναι αυτόχρονα και κοινωνία των πολιτών. Όπως και οτιδήποτε το πολιτικό ή κομματικό δεν προάγει αναγκαστικά την ελευθερία και τη δημοκρατία. Πρέπει λοιπόν να είναι σε θέση κανείς να διακρίνει έναν σύλλογο για την προστασία του δάσους ή της ασφάλειας στους δρόμους και την προστασία των παιδιών, από έναν συνεταιρισμό που προωθεί την οικοδόμηση σε αμφισβητούμενη ζώνη ή τη φετιχοποίηση των δικαιωμάτων των οικοπεδούχων.

Το ζήτημα είναι λοιπόν να μην εθελουφλούμε ούτε να στρουθοκαμηλίζουμε μπροστά στον ενδεχόμενο κίνδυνο της εκφυλιστικής παραμόρφωσης της κοινωνίας πολιτών, γιατί τότε η σκοτεινή όψη της θα κυριαρχήσει και θα αφαιρέσει τη δυνατότητα της άλλης, της πιο φωτεινής και αληθινής πλευράς της. Αυτήν που έχουμε ανάγκη και αποζητούμε στην κοινωνία και στη δημοκρατία μας σήμερα.

Ο κ. Αντώνης Μακρυδημήτρης είναι καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ή απλώς ο φόβος ότι θα μειωθούν οι αντικειμενικές αξίες των πέριξ ακινήτων... Χαρακτηριστική μεταξύ άλλων ήταν η περίπτωση του χώρου μετεγκατάστασης Ρομά στη Νέα Αλικαρνασσό Ηρακλείου. Στα μέσα του Ιανουαρίου 2003 ο δήμαρχος της Νέας Αλικαρνασσού, σύμφωνα με αναφορά του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι, έστειλε συνεργεία να μπουν στον χώρο με στόχο να μην επιτρέψει τη δημιουργία καταυλισμού Τσιγγάνων, όπως είχε καθοριστεί. Αντ' αυτού ήθελε να αξιοποιήσει την έκταση για πάρκινγκ του παρακείμενου γηπέδου μπάσκετ.

■ Ο εθνικιστής και ο Αλβανός

Πόσα συγχαρητήρια αξίζουν σε έναν αριστούχο μαθητή, γιο οικονομικών μεταναστών από την Αλβανία, ο οποίος κατάφερε ύστερα από τη φοίτησή του σε λύκειο της χώρας μας να περάσει στις πρώτες θέσεις του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠΘ; Σίγουρα περισσότερα από όσα έσπευσαν να δώσουν φορείς της τοπικής κοινωνίας που τον είχαν καταβαρυνθεί από τη θέση του σημαιοφόρου στις εθνικές παρελάσεις γιατί ήταν Αλβανός, παρ' ότι αριστούχος του Λυκείου της Νέας Μηχανιώνας της Θεσσαλονίκης. Ο Οδυσσέας Τσενάι έφυγε με υποτροφία για σπουδές στις ΗΠΑ, μακριά από την τοπική κοινωνία της Νέας Μηχανιώνας, η οποία δεν περιχαράκωθηκε σαν... σύμβολο

εθνοκρόνου καθαρότητας αλλά τουλάχιστον σαν κομμάτι ξενοφοβικών αντιλήψεων που ενυπάρχουν στο κοινωνικό σώμα. Και με σιγόντο από πλήθος πολιτικών παραγόντων.

■ «Κόκκινο» στα πάρκα

Η αιολική ενέργεια είναι ζητούμενο για την προστασία του περιβάλλοντος από τις συνέπειες της χρήσης ορυκτών καυσίμων, όπως και άλλες ανανεώσιμες μορφές ενέργειας. Ωστόσο οι προσφυγές πολιτών στο ΣτΕ κατά της εγκατάστασης αιολικών πάρκων δίνουν και παίρνουν. Χαρακτηριστικές είναι πρόσφατες περιπτώσεις όπου ύστερα από προσφυγές στο ΣτΕ έχουν ανασταλεί οι κατασκευές των αιολικών πάρκων στην Τροιζηνία Αργολίδας και στις Πλαταιές του Νομού Βοιωτίας, ενώ έχει ακυρωθεί η δημιουργία αιολικού πάρκου στον Νομό Λακωνίας. Συνολικά, η παραγωγή ενέργειας στα τρία πάρκα θα ήταν 60 MW.

Και όλα αυτά, όταν εκτός από το περιβαλλοντικό όφελος υπάρχουν και οφέλη για την οικονομία του τόπου, αφού απασχολούνται εργαζόμενοι από την περιοχή. Επιπλέον, 2% του τζίρου πηγαίνει ως φόρος υπέρ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Βεβαίως υπάρχουν και περιπτώσεις όπου καταστρατηγήθηκε η φιλική προς το περιβάλλον λογική, αφού επιχειρήθηκε ακόμη και σε περιοχές Natura η χωροθέτηση ανεμογεννητριών, όπως για παράδειγμα είχε συμβεί στη Σύρο.